

ONDERWIJS, OPLEIDING ENVORMING

Onderwijs, opleiding en vorming

In een economie die in toenemende mate gebaseerd is op kennis en waarin onderzoek, ontwikkeling en innovatie een steeds grotere rol spelen in de creatie van toegevoegde waarde, kan het belang van een toekomstgericht onderwijs- en opleidingsaanbod niet genoeg onderstreept worden. Door de snel evoluerende economie veranderen ook steeds de noden van de arbeidsmarkt. Als lerende regio kiest de regio Waas & Dender ervoor om de kloof tussen onderwijs, opleiding, vorming en de arbeidsmarkt te dichten door gerichte maatregelen te treffen en/of te ondersteunen.

De regio Waas & Dender wil werken aan de ontwikkeling van de competenties van zijn inwoners, in de verschillende fasen van hun leven, en dat door een gedeelde verantwoordelijkheid van onderwijs, opleiding, vorming en werk.

Vanuit de optiek van competentieontwikkeling is het noodzakelijk om de aanwezige kennis en kunde in kaart te brengen en af te toetsen aan toekomstige noden. Op basis hiervan kan het bestaande opleidingsaanbod verder uitgebouwd en ondersteund worden.

Onderwijs, opleiding en vorming in regio Waas & Dender: enkele kerngegevens⁵

SCHOOLJAAR 2006-2007, regio Waas & Dender

BASISONDERWIJS

- Aantal leerlingen gewoon kleuteronderwijs: 16.237
(Vlaams gewest: 222.227)
Groei: 1,4% (Vlaams gewest: 0,2%)
- Aantal leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs: 113
(Vlaams gewest: 1.784)
Groei: 2,7% (Vlaams gewest: 4,8%)
- Aantal leerlingen gewoon lager onderwijs: 26.192
(Vlaams gewest: 364.761)
Groei: -2,2% (Vlaams gewest: -3,0%)
- Aantal leerlingen buitengewoon lager onderwijs: 1.962
(Vlaams gewest: 26.244)
Groei: 1,6% (Vlaams gewest: 0,2%)
- Aandeel leerlingen met schoolse vertraging
gewoon lager onderwijs:
jongens: 16,2% (Vlaams gewest: 15,7%)
meisjes: 15,0% (Vlaams gewest: 14,0%)

SECUNDAIR ONDERWIJS

- Aantal leerlingen 1ste graad secundair onderwijs: 9.367
(Vlaams gewest: 136.052)
Groei: -1,2% (Vlaams gewest: -3,1%)
- Aantal leerlingen 2de en 3de graad secundair onderwijs
 - algemeen secundair onderwijs: 6.921
 - buitengewoon secundair onderwijs: 4.303
 - kunstsecundair onderwijs: 159
 - technisch secundair onderwijs: 6.436
Groei: 1,1% (Vlaams gewest: 1,8%)
- Aandeel leerlingen met schoolse vertraging 2de en 3de graad secundair onderwijs
 - algemeen secundair onderwijs: 8,7%
(Vlaams gewest: 11,7%)
 - buitengewoon secundair onderwijs: 56,8%
(Vlaams gewest: 58,3%)
 - kunstsecundair onderwijs: 34,6%
(Vlaams gewest: 44,9%)
 - technisch secundair onderwijs: 34,7%
(Vlaams gewest: 36,8%)
- Aantal buitengewoon secundair onderwijs: 1.254
(Vlaams gewest: 17.679)
Groei: -0,7% (Vlaams gewest: 2,0%)
- Aantal deeltijds beroepssecundair onderwijs: 410
(Vlaams gewest: 6.290)
Groei: 4,9% (Vlaams gewest: 1,1%)

HOGER ONDERWIJS

- Aantal generatiestudenten hogescholen: 1.967
- Aantal generatiestudenten universiteiten: 912

LEVENSLANG LEREN

- Onderwijs voor sociale promotie
 - aantal cursisten secundair onderwijs sociale promotie: 17.414 (Vlaams gewest: 264.347)
 - aantal cursisten hoger onderwijs sociale promotie: 330 (Vlaams gewest: 25.461)
- Basiseducatie
 - aantal cursisten: 1.258 (Vlaams gewest: 33.463)
 - aantal cursussen: 268 (Vlaams gewest: 5.842)
 - aantal geldige deelnemersuren: 136.746 (Vlaams gewest: 2.882.084)

- VDAB-opleidingen
 - oriënterende opleiding: 1,8%
(Vlaams gewest: 2,6%)
 - sollicitatietraining en -begeleiding: 2,5%
(Vlaams gewest: 2,3%)
 - beroepsspecifieke opleiding: 70,7%
(Vlaams gewest: 75,1%)
 - persoonsgerichte vorming: 4,7%
(Vlaams gewest: 6,3%)
 - begeleiding/opleiding op de werkvloer: 20,3%
(Vlaams gewest: 13,7%)
- Syntra-opleidingen
 - Syntra Sint-Niklaas
 - ondernemersopleiding:
2.988 uren bedrijfsbeheer
16.925 uren beroepskennis
 - leertijd:
4.080 uren maatschappijgerichte vorming
7.381 uren beroepskennis
 - Syntra Midden-Vlaanderen
 - ondernemersopleiding:
8.428 uren bedrijfsbeheer
47.430 uren beroepskennis
 - leertijd:
10.560 uren maatschappijgerichte vorming
21.412 uren beroepskennis

OVERGANG ONDERWIJS – ARBEIDSMARKT

- Aantal schoolverlaters: 5.093
(Vlaams gewest: 77.766)
 - Enkel onderwijs: 33,3%
(Vlaams gewest: 26,2%)
 - Aantal ingeschrevenen VDAB: 66,7%
(Vlaams gewest: 62,8%)
 - waarvan nog werkzoekend na 1 jaar: 15,9%
(Vlaams gewest: 17,4%)
- Scholingsgraad alle schoolverlaters
 - laaggeschoold: 16,7% (Vlaams gewest: 14,9%)
 - middengeschoold: 44,6% (Vlaams gewest: 43,9%)
 - hooggeschoold: 38,7% (Vlaams gewest: 41,2%)
- Scholingsgraad schoolverlaters nog werkzoekend na 1 jaar
 - laaggeschoold: 40,8% (Vlaams gewest: 33,6%)
 - middengeschoold: 41,4% (Vlaams gewest: 45,1%)
 - hooggeschoold: 17,8% (Vlaams gewest: 21,3%)

Strategische doelstelling: naar een lerende regio

Maatregel 1: het versterken van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Beschrijving en motivatie: het hoogste doel van het onderwijs is een brede persoonlijkheids- en talentontwikkeling, levensoriëntatie en opvoeding. Een belangrijk afgeleid doel daarvan is de voorbereiding op de arbeidsmarkt. De instap op de arbeidsmarkt kan bevorderd worden door een afwisseling van leren en werken of door (bedrijfs)realiteitsgebonden elementen in het leerproces op te nemen. De arbeidsmarkt en de onderwijswereld dienen bondgenoten te zijn om te investeren in (beroepsgerichte) opleidingen, om stages te organiseren (zowel voor leerlingen als voor leerkrachten), en om tot een structurele samenwerking te komen (bijvoorbeeld door een gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur). Zowel scholen als bedrijven hebben er baat bij om de handen in elkaar te slaan: scholen vinden een betere aansluiting bij het bedrijfsleven (verhogen van realiteitsgehalte en kwaliteit van de opleiding), bedrijven krijgen een beter zicht op de competenties van de instromende schoolverlaters (aanwervingsinspanningen worden mogelijk gemaakt).

ACTIES:

- het opstarten van een regionaal forum/overlegplatform 'Onderwijs-Arbeidsmarkt', samengesteld uit alle relevante actoren (onderwijs, CLB, opleidingsverstrekkers, sociale partners, bedrijfswereld, ...), met als belangrijke doelstelling het optimaliseren van de afstemming onderwijs – arbeidsmarkt.

Mogelijke activiteiten:

- de kwalitatieve en kwantitatieve afstemming van het opleidingsaanbod op de regionale arbeidsmarkt;
- detectie en analyse van opleidingsbehoeften;
- stimuleren en ondersteunen van de ontwikkeling van nieuwe opleidingen, via een permanente monitoring van toekomstige evoluties (verdere ontwikkeling van de dienstensector, groeiend belang van technologie,...);
- stimuleren van samenwerkingsverbanden tussen verschillende opleidingspartners in functie van optimale aanwending van beschikbare infrastructuur, apparatuur en expertise;
- ...

Dit regionaal overlegplatform 'onderwijs-arbeidsmarkt' dient complementair te zijn aan andere bestaande overlegstructuren zoals de LOP's. Informatie-uitwisseling en afstemming tussen beide overlegstructuren zijn wenselijk en noodzakelijk.

- het organiseren van beroepsinfodagen en/of -beurzen (voor leerlingen, leerkrachten, ouders, CLB-medewerkers, ...) met het oog op een kennismaking met verschillende (technische) beroepen en vaardigheden.
- het uitwerken van een efficiënt en effectief stagebeleid voor leerlingen én leerkrachten. Het aanbieden van meer stagemogelijkheden in de private, publieke en sociale sector moet jongeren uit de diverse onderwijsvormen (ASO, TSO, BSO, DBSO, Buso) toelaten om concrete ervaring op te doen met het oog op een vlottere instap in de arbeidsmarkt.

Het ontwikkelen van een actief stagebeleid kan zich onder meer vertalen in volgende concrete initiatieven:

- het promoten van de website 'stageforum';
- het sensibiliseren van ondernemingen, organisaties en lokale besturen om stageplaatsen ter beschikking te stellen;
- het samenbrengen van bedrijfsleven en scholen, onder meer door een lijst van contactpersonen van alle beroeps- en technische scholen uit de regio Waas & Dender ter beschikking te stellen aan werkgevers(organisaties);
- ...
- het ondernemerschap als een haalbare en uitdagende optie in het gezichtsveld van de jongeren en hun omgeving (ouders) brengen via doel(groep)gerichte, specifieke projecten en initiatieven. Het stimuleren van ondernemingszin en/of het aanscherpen van ondernemersvaardigheden bij jongeren kan onder meer geconcretiseerd worden door volgende initiatieven:
 - het oprichten van miniondernemingen binnen de schoolcontext, het organiseren van bedrijfsbezoeken, enzovoort;
 - het aan betrokken actoren kenbaar maken van alle initiatieven in het kader van het promoten van het ondernemerschap (zoals bijvoorbeeld ondernemersklasseweek, miniondernemingen, leerbedrijven, website Competento, oproep brugprojecten, ...);
 - het stimuleren van lokale netwerken/samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en onderwijs om schoolgaande jongeren vertrouwd te maken met de ondernemerswereld en de daarbij noodzakelijke competenties;
 - ...

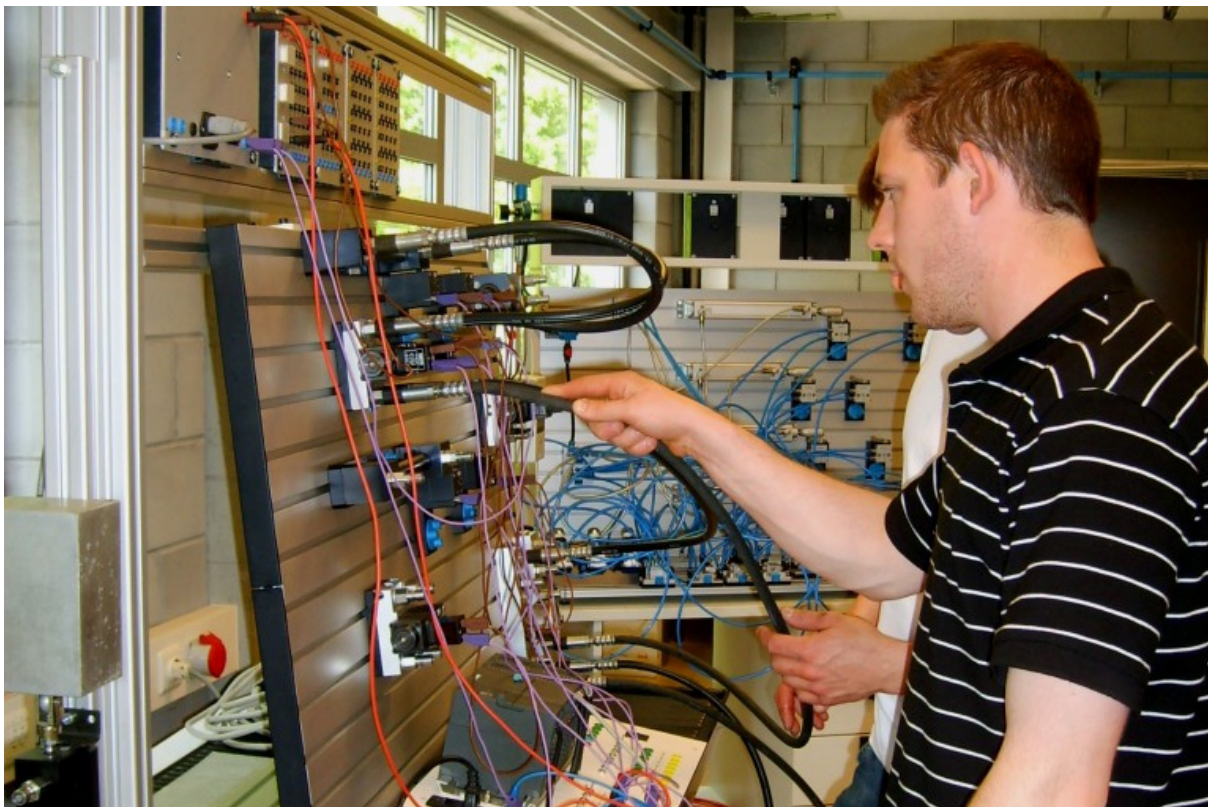
- het informeren en stimuleren van scholen om de resultaten van de VDAB-schoolverlatersstudie in beschouwing te nemen. Hiertoe zou in een samenwerkingsverband RESOC – VDAB een infomoment kunnen georganiseerd worden voor alle scholen uit de regio Waas & Dender.
- het verlagen van de ongekwalificeerde uitstroom door in een samenwerkingsverband van verschillende partners (VDAB, OCMW, straathoekwerkers, ...) intensieve competentieversterkende begeleidings- en opleidingsacties op te zetten, gericht op het verwerven van volwaardige (start)kwalificaties met het oog op een duurzame integratie op de arbeidsmarkt.
- het realiseren van het voltijds engagement voor elke deeltijds lerende jongere door het nastreven van een maximaal passend (kwantitatief en kwalitatief) aanbod aan voortrajecten, werkervaringsplaatsen en jobs in het reguliere arbeidscircuit. Voor die jongeren voor wie de afstand tot werk te groot is omwille van een psychosociale (vaak multipele) problematiek, een voldoende en aangepast regionaal aanbod aan persoonlijke ontwikkelingstrajecten realiseren of kleinschalige projecten initiëren op maat van de jongere (cfr. concept 'zorgboerderij').
- ...

Rol RESOC-SERR Waas & Dender:

initiërende, faciliterende en coördinerende rol.

Potentiële partners:

onderwijspartners, opleidingsverstrekkers, CLB, VDAB, sociale partners, sectorfondsen, RTC, Beroepenhuis, provinciebestuur Oost-Vlaanderen, ...

Maatregel 2: herwaarderen van technisch en beroepsonderwijs

Beschrijving en motivatie: mensen hebben - helaas - nog steeds meer waardering voor wie werkt met het hoofd, dan voor wie werkt met hoofd en handen. Ook ons onderwijssysteem weerspiegelt deze tweedeling. Het technisch en beroepsonderwijs bevinden zich midden in de waterval van de onderwijsstructuren en dat geeft hen een lagere status dan wenselijk is. M.a.w. het technisch en beroepsonderwijs kampen met een imago probleem.

Bewustmakingsacties en -campagnes met het accent op een positievere beeldvorming van technische beroepen en opleidingen, zijn noodzakelijk om de instroom in het technisch en beroepsonderwijs te verhogen en de kwalitatieve (en kwantitatieve) aansluiting (de vraag naar gespecialiseerd technisch personeel is groter dan ooit) met de arbeidsmarkt te garanderen.

ACTIES:

- het ontwikkelen van initiatieven en experimenten in zowel het basis- als het secundair onderwijs om de positieve keuze voor het techn(olog)isch en beroepsonderwijs te bevorderen. Samenwerking met sectoren is hierbij aan te bevelen, daar zij over de nodige expertise en knowhow beschikken.
- het opzetten van sensibiliseringsacties/promotieacties en imago-campagnes gericht naar de jongeren, ouders, leerkrachten ASO, ... zowel via schoolse als via vrijetijdsactiviteiten.

- het organiseren van kennismakingsprojecten omtrent technische beroepen, bijvoorbeeld een technologiedag op niveau van de school en/of scholengemeenschap.
- het kenbaar maken van sectorale initiatieven ter promotie van technologische opleidingen.
- het versterken van de werking van het RTC waardoor technische scholen kunnen beschikken over actuele onderwijsomgevingen en (hoog)technologische infrastructuur en apparatuur.
- het inbouwen van technische en technologische modules in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs waardoor kinderen en jongeren zich een beeld kunnen vormen van techniek en technische beroepen.
- ...

Rol RESOC-SERR Waas & Dender:
ondersteunende, faciliterende rol.

Potentiële partners:
onderwijspartners, CLB, VDAB, sociale partners, sectorfondsen, RTC, Beroepenhuis, provinciebestuur Oost-Vlaanderen, ...

Maatregel 3: het stimuleren van levenslang leren

Beschrijving en motivatie: door de explosieve toename van informatie en de economische ontwikkelingen, die gekenmerkt worden door verandering en innovatie, dringen permanente vorming en levenslang leren zich op. Organisaties dienen, mede omwille van het economisch belang, continu te investeren in het ontwikkelen van de competenties van hun medewerkers. Werknemers en werkzoekenden dienen blijvend gesensibiliseerd te worden omtrent de noodzaak van bijblijven en het innovatief omgaan met de eigen talenten.

ACTIES:

- het ontwikkelen van een opleidingsaanbod, dat flexibel en gericht inspeelt op de regionale arbeidsmarktbehoeften en -noden.
- het mobiliseren van bijkomende (bovenlokale) financiële middelen in het kader van de ontwikkeling van competentieversterkende opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven voor werkzoekenden, bij voorkeur kansengroepen, hierbij inspeland op de (sub)regionale arbeidsmarktnoden en -behoeften.
- het organiseren van een gedifferentieerd, behoeftedekkend aanbod (niveau, ...) aan lessen Nederlands als tweede taal.
- het op touw zetten van sensibiliseringsacties en het ontwikkelen van initiatieven om levenslang leren te promoten, met bijzondere aandacht voor de kwetsbare groepen (kortgeschoolden, ...).
- het opzetten van projecten ter ondersteuning van de erkenning van elders verworven competenties (EVC).

- het behouden, versterken en uitbreiden van de regionale opleidingsinfrastructuur, met prioriteit voor het verankeren van de VDAB-opleidingsinfrastructuur metaalberoepen 'lassen/pijpfitten'. Tevens dient, in functie van de verdere uitbreiding van de Waaslandhaven en de te verwachten groei in de logistieke activiteit, de mogelijkheid tot het implementeren van een opleidingsentiteit 'logistiek' in de Waaslandhaven afgetoetst te worden bij de verschillende partners/actoren.
- het verlagen van drempels naar opleiding/werk door onder meer een versterking van het aanbod aan openbaar vervoer naar de opleidingsinfrastructuur alsook door een voldoende aanbod aan kwaliteitsvolle, betaalbare, toegankelijke en beschikbare voorschoolse, buitenschoolse, flexibele en occasionele kinderopvang en opvang voor zieke en gehandicapte kinderen, op maat van werkenden en werkzoekenden.
- ...

Rol RESOC-SERR Waas & Dender:

initiërende, stimulerende en coördinerende rol.

Potentiële partners:

onderwijspartners, opleidingsverstrekkers, CLB, VDAB, sociale partners, sectorfondsen, RTC, provinciebestuur Oost-Vlaanderen, ...